Allergia-, iho- ja astmaliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi (VN/14214/2025)

Hallituksen esityksestä

Esityksen tavoitteena on valtion talouden tasapainottaminen noin 60 miljoonalla eurolla. Lisäksi esityksen tavoitteena on laajentaa rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntikanavaa myös apteekkien ulkopuolelle sekä sujuvoittaa tietyissä tilanteissa lääkemääräystä vaativien lääkkeiden toimittamista apteekeissa.

Esityksessä ehdotetaan Lääkelakiin ja lääkeasetukseen ehdotetaan uutta sääntelyä, jossa määriteltäisiin rajattu itsehoitolääkevalikoima. Valikoimaan kuuluviin itsehoitolääkevalmisteisiin sovellettaisiin muutettua hintasääntelyä, josta säädettäisiin tarkemmin lääketaksasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan annettavan apteekeille oikeus poiketa lääkemääräyksestä sekä korjata lääkemääräyksissä olevia ilmeisiä virheitä eräissä tilanteissa.

Lisäksi ehdotetaan, että sairausvakuutusjärjestelmän sairaanhoitovakuutuksen rahoituksessa lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvät palautusmaksut kohdennettaisiin täysimääräisesti valtiolle.

Allergia-, iho- ja astmaliiton lausunto

Allergia-, iho- ja astmaliitto kannattaa esityksessä ehdotettua oikeutta apteekeille poiketa lääkemääräyksestä tietyissä tilanteissa. Allergia-, iho- ja astmaliitto uskoo, että ehdotettu muutos vahvistaa farmasian ammattilaisten osaamisen hyödyntämistä ja tukee sujuvaa lääkehoitoa.

Lääkemääräyksestä poikkeamisen syyt, kuten saatavuushäiriöt ja markkinoilta poistumiset, ovat perusteltuja. Tämä toimintatapa säästää myös terveydenhuollon resursseja ja sujuvoittaa lääkkeen käyttäjän lääkkeen saantia.

Allergia-, iho- ja astmaliitto toivoo, että itsehoitolääkkeiden vapauttamisen yhteydessä seurataan tarkasti, että itsehoitolääkkeiden vapauttaminen ei lisää virheellisen lääkevalinnan, tarpeettoman lääkkeiden käytön ja hoitoon hakeutumisen viivästymisen riskiä.

Hyvinvointialueiden säästöpaineiden myötä terveydenhuollon resurssit ovat niukentuneet ja pienillä paikkakunnilla sivuapteekkien henkilökunta voi olla lähin ja nopein tapa päästä terveydenhuollon ammattilaisen puheille. Apteekkien merkitys lähiterveyspisteenä on korostunut hyvinvointialueiden palveluverkon supistuessa. Allergia-, iho- ja astmaliitto toivoo, että kaavailtujen muutosten vaikutuksia pieniin haja-asutusalueiden apteekkeihin arvioidaan tarkasti, jotta maan kattava apteekkiverkosto ja yhdenvertainen lääkitysturvallisuus ei kaavailtujen muutosten myötä heikenny.

18.8.2025